

Nieuw Haags Peil van 31 mei 2009

Bij de peiling van deze week valt vooral op de terugval van de VVD naar 12 zetels. Een score die alleen eerder gehaald werd in mei 2008, toen Trots op NL op zijn hoogtepunt was. Voor het overige zien we PvdA 1 zetel stijgen en D66 ook. Het CDA daalt een zetel. Het vertrouwen in Rutte is inmiddels net zo laag als die in Hamer (4.1), terwijl dat vertrouwen een tijd lang rond de 4.7 had geschommeld. Ook de VVD-kiezers uit 2006 geven hem nog maar een 5.4, dezelfde score die zij op dit moment aan Wilders geven. (Onder de PVV-kiezers uit 2006 scoort Wilders 8.5!).

Ten behoeve van de verkiezingen van het Europees Parlement is een analyse gemaakt van de overgangen tussen de partijen en de voornemens voor aanstaande donderdag, die u onder deze tabel aantreft.

Landelijke peiling politieke voorkeur			
<i>in zetels Tweede Kamer</i>	Verk. TK 2006	24/5 2009	31/5 2009
CDA	41	31	30
PvdA	33	21	22
SP	25	13	14
VVD	22	14	12
PVV	9	32	32
Groen Links	7	11	11
ChristenUnie	6	5	5
D66	3	16	17
SGP	2	2	2
PvdDieren	2	3	3
Trots op NL		2	2
Totaal	150	150	150
CDA+PVDA+ChristenUnie	80	57	57

Om twee redenen zal de verkiezingsuitslag van aanstaande donderdag anders zijn dan de peiling van vandaag. De uitslag van vandaag betreft de Tweede Kamer, waarbij de opkomst meer dan twee keer zo groot zal zijn. Een deel van de kiezers (circa 20%) stemt donderdag een andere partij dan ze gestemd zou hebben als het Tweede Kamerverkiezingen zouden zijn geweest. Vanuit de volgende tabellen kan getoond worden wat daarvan de gevolgen zijn.

Allereerst de zogenaamde "overgangentabel". Hierin wordt de relatie gelegd tussen wat men in 2006 gestemd heeft en nu zou stemmen bij Tweede Kamerverkiezingen. Opmerkelijk zijn de lage percentages bij de vier grootste partijen van kiezers die aangeven nu weer dezelfde partij te stemmen als bij de verkiezingen van 2006. Minder dan de helft van alle kiezers van CDA, PvdA, SP en VVD kiest nu nog dezelfde partij. Tegelijkertijd is opmerkelijk dat zij niet vooral terecht komen bij het antwoord "weet niet", maar juist bij PVV of D66. Die beide partijen stijgen samen 37 zetels!

Stemt nu als TK verkiezing:	zetels	Gestemd bij TK 2006:											
		Allen	PVV	VVD	CDA	CU	D66	PvdA	SP	GrLinks	Ander	Niet	
PVV	32	20,7%	85%	33%	14%	3%		6%	10%	2%	3%	6%	
Trots op NL	2	1,7%		3%	2%							1%	
VVD	12	8,3%	2%	29%	6%	1%		1%				1%	
SGP	2	1,7%				1%					42%		
CDA	30	19,5%		1%	55%	5%			3%		2%	3%	
CU	5	3,5%			1%	64%						1%	
D66	17	11,4%		8%	3%	7%	83%	13%	8%	12%	3%	3%	
PvdA	22	14,2%		2%				2%	46%	4%	5%	1%	3%
SP	14	9,2%				3%			4%	43%	1%		1%
GroenLinks	11	7,1%							7%	4%	64%	1%	2%
Partij voor de Dieren	3	2,1%	1%			1%			1%	1%	1%	29%	1%
Andere partij		0,5%										2%	
Totaal	150	100,0%											
<i>weet niet</i>		18,8%	12%	18%	13%	10%	12%	16%	20%	13%	14%	31%	
<i>stemt niet</i>		13,6%		6%	6%	5%	3%	6%	7%	2%	3%	47%	
		Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

Bij iedere verkiezing zeggen meer mensen bij onderzoek dat ze opkomen dan in werkelijkheid komen. Bij Tweede Kamerverkiezingen is die groep kleiner dan bij verkiezingen met een lage opkomst, zoals die voor het Europese Parlement. Naarmate een opkomst lager is zal de uitslag van de verkiezing meer afwijken van de uitslag van een verkiezing met een hoge opkomst. Zo heeft bij Tweede Kamerverkiezingen de SGP een trouwe aanhang van ongeveer 150.000 kiezers die altijd opkomen. Als de opkomst 10 miljoen kiezers is haalt de SGP dan 1.5%. Maar als de opkomst 7.5 miljoen kiezers is haalt de SGP dan 2% van de stemmen.

In 1994 kwam maar 35% van de Nederlanders op bij de verkiezingen van het Europees Parlement, die gehouden werden een maand na de Tweede Kamerverkiezingen. En omdat de CDA-kiezers in duidelijk sterkere mate opkwamen dan kiezers van de PvdA deed het CDA het toen 4% beter dan een maand ervoor en de PvdA 4% slechter.

Op basis van de antwoorden die nu gegeven worden door de ondervraagden wordt verwacht dat de opkomst tussen de 30 en 40% zal komen te liggen, maar dat kan zelfs 5% hoger of lager worden. En het effect van die hogere of lagere opkomst zal ook te merken zijn in de uitslag. Uit de volgende tabel is dat af te lezen.

	Zou nu voor TK stemmen:										
	Allen	PVV	VVD	CDA	CU	D66	PvdA	SP	GrLinks	Ander	(Weet) Niet
Gaat stemmen bij EP 2009	35%	35%	33%	49%	53%	34%	39%	31%	47%	51%	9%
Stemt andere partij bij EP2009	16%	8%	18%	14%	15%	26%	20%	15%	14%	23%	

Hieruit is bij voorbeeld niet alleen af te lezen dat degenen die nu voor de Tweede Kamer D66 zouden stemmen minder sterk aangeven op te komen a.s. donderdag dan bij voorbeeld degenen die nu aangeven CDA bij de Tweede Kamer te zullen stemmen. Tevens geven meer D66-kiezers aan dan bij andere partijen als ze donderdag opkomen een andere partij te zullen stemmen. (Dat hangt samen met de grote aantrekkingskracht bij D66 van Pechtold, die donderdag zelf niet meedoet).

Mocht inderdaad donderdag de kiezers opkomen zoals ze nu aangeven en ook stemmen zoals in deze tabel staat aangegeven dan zal het CDA duidelijk groter worden dan de PVV. Groen Links zal het relatief gezien ook goed doen, terwijl D66 en SP achter zullen blijven op hun Tweede Kamerscore van vandaag. Maar als in werkelijkheid de bovenstaande percentages wat hoger of lager worden dan kan dat - door die lage opkomst - al forse verschuivingen ten gevolge hebben. De sleutelrol speelt hierbij de groep potentiële PVV-kiezers. Het is de groep met een grote loyaliteit op dit moment voor hun partij. Tegelijkertijd heeft een grote groep weinig op met de verkiezingen voor het Europees Parlement. Als zij opkomen dan doen ze dat voor de signaalfunctie binnen de Nederlandse politieke verhoudingen. En als dat element van hun politieke gevoelens van dit moment de komende dagen in voldoende mate wordt geactiveerd dan zouden ze in een sterkere mate gaan opkomen dan aangegeven en het CDA als grootste partij kunnen bedreigen.

Kortom: niet alleen zal de uitslag van aanstaande donderdag fors verschillen van die voor de Tweede Kamer van dit moment, ook zal er weinig te zeggen zijn over de exacte binnenlandse nederlandse electorale verhoudingen. Wel zal bevestigd worden dat de PVV over het gehele land een electorale factor van belang is geworden.